

**ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතියෙහි
වාසනා වන්දනය හා භාවිතය**

055287

නිබන්ධ සාරාංශය

ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය කෘෂි කාර්මික ජීවන රටාවට සමීප සබඳතා පවත්වන ජන සමාජයක් වන හෙයින් ස්වාභාවික සම්පත්වල අවශ්‍යතාව තදින්ම බලපැවැත් වෙයි. බත් ප්‍රධාන ආහාරය ලෙස ගන්නා ශ්‍රී ලාංකීයයෝ, තමන්ගේ ජීවනෝපාය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය වී ගොවිතැනට මෙන්ම තල, කුරහන්, මුං ආදී ධාන්‍ය වර්ග වගාවට අවශ්‍ය හේන් ගොවිතැනට ද, ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දෙති. ඒ සමගම අනෙකුත් ඵලවළු සහ බෝග වගාවන්ටත් උනන්දුවක් දක්වන්නේ ආහාරය සපයා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන අනෙකුත් අවශ්‍යතා වෙනුවෙනි. මේ සියල්ල සඳහා නිසි කලට වැසි ලැබීම අත්‍යවශ්‍ය කටයුත්තක් වන හෙයින් තම තමන්ගේ පැවැත්ම උදෙසා ස්වාභාවික සම්පත්වල දායකත්වය පතා විවිධ පුද පූජා පවත්වන්නටත්, බාර - භාර වන්නටත් පුරුදු පුහුණු වී ඇත.

ජීවිතයේ මුහුණ දෙන විවිධ රෝග පීඩාදිය මගහරවා ගනිමින් නිරෝගි දිවියක් පවත්වාගෙන යාමට ඖෂධ භාවිතයටත්, ලෞකික හා ලෝකෝත්තර සුවයක් පතා ආගමික වතාවත්වල යෙදීමටත් පුරුදු පුහුණු වී සිටින ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයෙහි පැවැත්මට වෘක්‍ෂලතාදියේ භාවිතය අතිශයින් බලපවත්වනු ලබන හෙයින් ඒවාට ගරු බුහුමන් දැක්වීම, පුජනයට ලක් කිරීම අරුමයක් නොවන බැව් පෙනේ. එබැවින් සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයේ පැවැත්මට අතිශයින් ප්‍රබල සාධකයක් වන වෘක්‍ෂලතාදියේ වන්දනය සහ භාවිතය පිළිබඳ මෙතෙක් ප්‍රාමාණික අධ්‍යයනයක් සිදු වී නොමැති හෙයින් මෙම අධ්‍යයනයෙන් එකී අඩු පාඩුව පිරිමසා ලීමට උත්සුක වූයෙමු.

මෙම අධ්‍යයනයෙහි මාතෘකාව "ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතියෙහි වෘක්‍ෂ වන්දනය හා භාවිතය" ලෙස නම් කළ ද වෘක්‍ෂ ලෙස අර්ථකථනය වන්නේ ඉතා විශාල ලෙස අතු විහිදී උසට වැඩී ඇති වෘක්‍ෂයන්ය. එහෙත් ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයෙහි වැඩි භාවිතයක් ඇති අනෙකුත් කුඩා ප්‍රමාණයේ පැළෑටි සහ සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයේ ගස් - වැල් ආදිය කෙරෙහි යොමුවන හෙයින් එම සියලු වෘක්‍ෂලතාදිය පිළිබඳව මෙහි දී අවධානයට ලක්කර ඇත්තෙමු.

මෙම අධ්‍යයනයෙහි පළමු වෙනි පරිච්ඡේදය මගින් ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතියේ වෘක්‍ෂ වන්දනය හා භාවිතයේ මූලික පසුබිම හඳුනා ගැනීම සඳහා වෘක්‍ෂ සම්බන්ධ ඓතිහාසික තොරතුරු සමග ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතිය පිළිබඳ අවධානයක් යොමු කර ඇත. වෘක්‍ෂ සහ සමාජය අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධය පිළිබඳ තොරතුරු මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ විග්‍රහයට ලක් කෙරේ.

ශ්‍රී ලාංකේය බෞද්ධ පූජනීය ස්ථාන සහ පුජෝත්සව ආදියේ දී භාවිතයට ගැනෙන වාක්‍ෂලතාදීන් රැසකි. මේවා අතුරෙන් ඇතැම් වාක්‍ෂලතාදිය පුජාකර්මවල සැරසිලි ලෙසත්, තවත් විටෙක පුජා ද්‍රව්‍ය ලෙසත් භාවිතයට ගැනෙන අතර ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම දෙවන පරිච්ඡේදයෙන් ඉටුවෙයි. විශේෂයෙන් දළදා මාලිගාවේ පුද පුජාවල භාවිත වාක්‍ෂ, බෝධි පුජාවට සම්බන්ධ වාක්‍ෂ, පිරිත් පිංකම හා සුවිසි විවරණ ආදියේ දී පුජනයට හා භාවිතයට ගැනෙන වාක්‍ෂලතාදිය පිළිබඳ මෙහි දී අවධානයට යොමු කර ඇත.

එක එල්ලේ බෞද්ධාගමට අයත් නොවෙතත් බෞද්ධ මුහුණුවරක් ඇති දේශීය ශාන්තිකර්ම රැසක් උඩරට, පහතරට, සබරගමු ආදී ප්‍රාදේශීය විශේෂතා ඇතිව ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයෙහි ව්‍යාප්තව පවතී. මෙම ශාන්තිකර්මවල සැරසිලි සඳහා විවිධාකර වාක්‍ෂලතා මෙන්ම ඒවායේ කොටස් භාවිත කරනු ලැබේ. තෙවැනි පරිච්ඡේදයෙන් විග්‍රහයට ලක්වන්නේ ශාන්තිකර්මවල දී භාවිතයට ගැනෙන වාක්‍ෂලතාදීන් ය. රංග භාණ්ඩ සකසා ගැනීම, රංග වස්ත්‍රාභරණ සඳහා මෙන්ම වෙස් ගැන්වීම, පුදපුජා විධිත් සඳහා වාක්‍ෂ සහ කොටස් භාවිතයට ගැනීම මේ යටතේ විග්‍රහයට ලක් කෙරේ.

සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයේ දී විවිධාකාරයෙන් වාක්‍ෂලතාදිය භාවිතයට ගැනෙන හෙයින් සිවුවන පරිච්ඡේදයෙන් විග්‍රහයට ලක් කෙරෙන්නේ ඒ පිළිබඳව ය. එක් ආකාරයකින් අල, කොළ, ගෙඩි, ධාන්‍ය ආදී වශයෙන් විවිධාකාරයෙන් ආහාර ලෙස පරිභෝජනයට ගන්නා අතර තවත් විටෙක වාක්‍ෂලතාදියේ කොටස්වලින් විවිධාකර කර්මාන්ත කිරීමට ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජය පුරුදු වී ඇත. කොහු කර්මාන්තය, පත් විවීම, පැදුරු විවීම, ඉඳිකොළ, තල් කොළ ආදියෙන් තොප්පි, පෙට්ටි ආදිය සැකසීම, පොල් අතු විවීම ගෘහ කර්මාන්ත ලෙස පවත්වාගෙන එනු ලැබේ.

සෑම ගෙවත්තකම පාහේ සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයේ දී අවශ්‍ය වන ඖෂධ වර්ග ලෙස අමු ඉඟුරු, කළු හබරල, අක්කපාන වැනි පැළෑටි මෙන්ම බෙලි, දොඩම්, දෙළුම් වැනි පළතුරු සේම ඖෂධ වර්ග ද එළවළු සහ කොළ වර්ග ද වගා කරනු ලැබේ. තවත් විටෙක වාක්‍ෂවල කොටස්වලින් විනෝද ක්‍රීඩා සහ පරිහරණීය මෙවලම් සකසනු ලැබේ. ඇතැම් විට සන්නිවේදන මාර්ග ලෙස කොළ අතු එල්ලීම, සමාජීය උත්සව ආදියේ සැරසිලි කිරීම හා ගෘහ භාණ්ඩ සහ ඉදිකිරීම් මෙවලම් සඳහා වාක්‍ෂ සහ කොටස් භාවිත කෙරෙන බැවින් මේ යටතේ ඒවා විග්‍රහයට ලක්කර ඇත.

පස්වන පරිච්ඡේදයෙන් විග්‍රහයට ලක් කෙරෙන්නේ බෞද්ධ ජන සමාජයෙහි සුවිශේෂ සම්භාවනාවට පත් වෘක්‍ෂලතාදිය පිළිබඳව ය. මේ යටතේ සමාජයෙහි ගෞරවයට පාත්‍ර වූ වෘක්‍ෂලතාදිය මෙන්ම බෞද්ධ හා හින්දු සමාජයෙහි වන්දනීය තත්ත්වයට පත් වූ වෘක්‍ෂලතාදිය පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ. බෞද්ධ සමාජයෙහි අතිශය වන්දනයට පත් බෝධි වෘක්‍ෂ මෙන්ම හින්දු හා බෞද්ධ සමාජයෙහි පූජනීයත්වයට පත් නුග වෘක්‍ෂය සහ හින්දු සමාජයෙහි අතිශයින් පූජනීයත්වයට පත් කුල්සි ආදී වූ වෘක්‍ෂලතාදිය පිළිබඳ මෙහි දී විග්‍රහයට ලක් කෙරේ.

හයවන පරිච්ඡේදය වෙන් වී පවතින්නේ භාරතීය ජන සමාජයේ පූජනීයත්වයට පත් ස්වාභාවික වස්තූන් සහ සත්ත්වයින් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට ය. මේ යටතේ පූජනීය කඳු ශිඛර, ගංගා, ස්ථාන නාම, පූජනීය සත්වයින් කුරුල්ලන්, වෘක්‍ෂ, පැළෑටි රැසක් පවතින හෙයින් ඒ පිළිබඳ විග්‍රහයක් කෙරේ.

අවසන් පරිච්ඡේදයෙන් විග්‍රහයට ලක් කෙරෙන්නේ අතිශයින් පූජනීයත්වයට පත් බෞද්ධයින්ගේ මුදුන් මල්කඩ ලෙස වන්දනයට පත් ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ පිළිබඳව ය. බෝධීන් වහන්සේගේ පිහිටීම හා පසුබිමත්, නිල භාරකාරත්වය හා රාජකාරී ක්‍රමත් මේ යටතේ විග්‍රහයට ලක් කෙරෙන අතරම ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ශ්‍රී ලංකා ආගමනය සහ ඒ මගින් ඇති වූ බෞද්ධ ප්‍රබෝධය පිළිබඳවත් කරුණු ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර බෝධීන් වහන්සේ වෙනුවෙන් පැවැත්වෙන බෝධි මංගල්‍ය ගැනත් තොරතුරු මේ යටතේ ඉදිරිපත් කෙරේ.